

Vec C-83/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

8. február 2022

Vnútroštátny súd:

Juzgado de Primera Instancia n.º 5 de Cartagena

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

11. január 2022

Žalobca:

RTG

Žalovaná:

Tuk Tuk Travel, S. L.

Predmet konania vo veci samej

Balík cestovných služieb – Rozhodnutie cestujúceho zrušiť balík služieb pre obavu zo šírenia ochorenia COVID-19 v Ázii – Neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti – Úplná refundácia všetkých súm zaplatených za balík služieb

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Článok 267 ZFEÚ – Návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa platnosti a výkladu – Článok 5 smernice (EÚ) 2015/2302 – Minimálne informácie, ktoré sa musia poskytnúť cestujúcemu – Platnosť z hľadiska článku 114 ods. 3, článku 169 ods. 1 a článku 169 ods. 2 písm. a) ZFEÚ – Vnútroštátne zásady, konkrétne dispozičná zásada a zásada koherentnosti – Zlučiteľnosť s právom Únie

Prejudiciálne otázky

1. Majú sa článok 169 ods. 1, článok 169 ods. 2 písm. a) a článok 114 ods. 3 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že im odporuje článok 5 smernice 2015/2302 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, keďže v tomto článku sa medzi informáciami, ktoré sa musia poskytnúť cestujúcemu pred uzavretím zmluvy, nenachádza právo, ktoré mu priznáva článok 12 tejto smernice, ukončiť zmluvu pred začiatkom poskytovania balíka služieb a získať úplnú refundáciu súm, ktoré zaplatil, ak nastanú neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré významne ovplyvnia poskytovanie balíka služieb?
2. Odporuje článkom 114 a 169 ZFEÚ, ako aj článku 15 smernice 2015/2302 uplatňovanie dispozičnej zásady a zásady koherentnosti, ktoré sú stanovené v článku 216 a v článku 218 ods. 1 [Ley de Enjuiciamiento Civil (občiansky súdny poriadok)], ak tieto procesné zásady môžu brániť úplnej ochrane spotrebiteľa, ktorý je žalobcom?

Uvádzané právne predpisy Únie

- článok 114 ods. 1, 3 a 4 ZFEÚ a článok 169 ods. 1 a 2 ZFEÚ,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS, odôvodnenie 31, ako aj článok 3 bod 12 a články 5, 6, 8 a 12,

- odporúčanie Komisie (EÚ) 2020/648 z 13. mája 2020 týkajúce sa poukazov ponúkaných pasažierom a cestujúcim ako alternatívnu náhradu za zrušené balíky cestovných služieb a dopravné služby v súvislosti s pandémiou COVID-19.

Uvádzané vnútroštátne právne predpisy

- Texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios (prepracované znenie všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov), články 153, 156 a 160.

Týmito článkami sa do španielskeho právneho poriadku takmer doslovne preberajú ustanovenia článkov 5, 6, 8 a 12 smernice 2015/2302.

- Ley de Enjuiciamiento Civil (občiansky súdny poriadok, ďalej len „LEC“)

Článok 216: „Občianske súdy rozhodujú v prejednávanych veciach na základe skutkových okolností, dôkazov a návrhov účastníkov konania, pokiaľ zákon v osobitných prípadoch nestanovuje inak.“

Článok 218 ods. 1: „Súdne rozhodnutia musia byť jasné, presné a v súlade s návrhmi a ostatnými uplatňovanými nárokmi účastníkov konania, ktoré boli v priebehu konania včas predložené. Obsahujú požadované vyhlásenia, zaväzujú alebo oslobodzujú žalovaného a rozhodujú o všetkých sporných bodoch, ktoré boli predmetom pojednávania.“

Súd bez toho, aby sa odchyľil od predmetu sporu, uznajúc aj iné skutkové a právne okolnosti než tie, ktoré chceli uplatniť účastníci konania, rozhodne podľa právnych noriem uplatniteľných na prípad, aj keď ich účastníci konania nesprávne citovali alebo sa na ne nesprávne odvolávajú.“

Článok 412 ods. 1: „Účastníci konania nemôžu neskôr zmeniť predmet konania, ktorý už bol predtým vymedzený v žalobe, vo vyjadrení k žalobe a prípadne vo vzájomnom návrhu.“

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Dňa 10. októbra 2019 sa žalobca rozhodol objednať si u žalovanej, Tuk Tuk Travel, S. L., balík cestovných služieb pre dve osoby s odletom z Madridu 8. marca 2020 a s návratom 24. marca 2020, pričom destináciou boli Vietnam a Kambodža.

- 2 V čase podpísania zmluvy žalobca zaplatil 2 402 eur, pričom celková cena balíka služieb bola 5 208 eur. Vo všeobecných zmluvných podmienkach sa nachádzala informácia o možnosti „zrušiť balík služieb pred začiatkom jeho poskytovania za stornovací poplatok“. Ich súčasťou neboli zmluvné ani predzmluvné informácie o možnosti zrušenia v prípade, keď v mieste destinácie alebo v jeho bezprostrednej blízkosti nastanú neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré významne ovplyvnia poskytovanie balíka služieb.
- 3 Dňa 12. februára 2020 žalobca oznámil žalovanej, že sa rozhodol necestovať vzhľadom na svoju obavu zo šírenia koronavírusu v Ázii, a požiadal o vrátenie súm, na ktoré mal nárok z dôvodu, že neuskutoční balík služieb.
- 4 Žalovaná mu odpovedala 14. februára 2020, pričom ho informovala o nákladoch na zrušenie a na záver uviedla, že mu vráti 81 eur. Po výmene korešpondencie medzi žalobcom a žalovanou mu žalovaná oznámila, že mu napokon vráti 302 eur.
- 5 Žalobca sa rozhodol podať žalobu na vnútroštátnom súde. Domáha sa vrátenia sumy 1 500 eur, pričom súhlasí s tým, aby si cestovná kancelária ponechala 600 eur ako režijné poplatky.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 6 Žalobca tvrdí, že k zrušeniu došlo takmer mesiac pred začiatkom poskytovania balíka služieb a že jeho rozhodnutie bolo založené na dôvode týkajúcom sa vyššej moci, ktorým bola znepokojujúca zdravotnícka situácia, ktorá existovala v oblasti, do ktorej mal cestovať, z dôvodu ochorenia COVID-19.
- 7 Žalovaná uvádza, že v čase ukončenia zmluvy rozhodnutie žalobcu nebolo opodstatnené. Vo februári 2020 sa do týchto krajín bežne cestovalo. Ku dňu zrušenia balíka služieb v mieste destinácie neexistovali neodvratiteľné ani mimoriadne okolnosti, keďže nebolo preukázané, že orgány krajiny pôvodu alebo krajiny destinácie prijali konkrétne opatrenia, ktoré by neumožňovali uskutočniť balík služieb. Treba vychádzať z informácií, ktoré existovali v čase, keď sa žalobca rozhodol zrušiť svoj balík služieb. Žalobca súhlasil so všeobecnými zmluvnými podmienkami týkajúcimi sa režijných poplatkov (15 % celkovej ceny balíka služieb) a stornovacie poplatky sú tie, ktoré uplatnil každý z jeho dodávateľov. Okrem toho, keďže žalobca si neobjednal poistenie, prevzal riziko hypotetického zrušenia.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 8 Podľa odôvodnenia 31 smernice 2015/2302 „cestujúci... by mať... právo na ukončenie zmluvy o balíku cestovných služieb bez stornovacieho poplatku v prípade, ak poskytovanie balíka služieb výrazne ovplyvnia neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti. Tie môžu zahŕňať napríklad vojnu, iné vážne bezpečnostné problémy, akými sú terorizmus, významné riziká pre ľudské

zdravie, ako sú napríklad prepuknutie vážnej choroby v cestovnej destinácii, prírodné katastrofy, ako napríklad záplavy alebo zemetrasenia, alebo poveternostné podmienky, ktoré znemožňujú bezpečne cestovať do destinácie tak, ako bolo dohodnuté v zmluve o balíku cestovných služieb“.

- 9 Článok 12 ods. 2 smernice 2015/2302 stanovuje, že „bez ohľadu na odsek 1 má cestujúci právo ukončiť zmluvu o balíku cestovných služieb pred začiatkom poskytovania balíka služieb bez zaplatenia akéhokoľvek stornovacieho poplatku v prípade, keď v mieste destinácie alebo v jeho bezprostrednej blízkosti nastanú neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré významne ovplyvnia poskytovanie balíka služieb alebo ktoré významne ovplyvnia prepravu cestujúcich do destinácie. V prípade ukončenia zmluvy o balíku cestovných služieb podľa tohto odseku má cestujúci nárok na úplnú refundáciu všetkých platieb za balík služieb, ale nemá nárok na dodatočnú náhradu“.
- 10 V smernici 2015/2302 ani v španielskych právnych predpisoch sa však neuvádza, že súčasťou minimálnych informácií, ktoré sa povinne musia poskytnúť cestujúcemu, je možnosť ukončiť zmluvu o balíku služieb v prípade, ak nastanú neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, pričom má právo na refundáciu všetkých súm, ktoré zaplatil, a to bez stornovacieho poplatku. Žalobca tak v čase, keď oznámil žalovanej, že sa rozhodol necestovať, ani v čase, keď podal žalobu na vnútroštátnom súde (pričom v konaní na tomto súde nie je zastúpený advokátom), nevedel, že by mohol mať právo ukončiť zmluvu a dosiahnuť refundáciu všetkých súm, ktoré zaplatil, pre neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti v mieste destinácie, ktoré by mohli významne ovplyvniť poskytovanie balíka služieb.
- 11 Na jednej strane vzniká otázka, či sú minimálne informácie, ktoré sa poskytli žalobcovi podľa smernice 2015/2302, nedostatočné z hľadiska článku 169 ZFEÚ v spojení s článkom 114 ZFEÚ, teda či informácie, ktoré mal cestujúci a ktoré sú v súlade s touto smernicou, sťažujú cestujúcemu ochranu jeho zákonom uznaných práv a záujmov ako cestujúceho a mohli by byť nedostatočné na to, aby ako spotrebiteľ dosiahol vysokú úroveň ochrany, a to najmä v prípade, ako je tento, kedy nie je zastúpený advokátom.
- 12 Na druhej strane vzniká otázka, či je podľa práva Únie v prípade, ak sa považuje za preukázané, že pre neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré významne ovplyvnia poskytovanie balíka služieb, nastala závažná situácia, možné priznať v súdnom rozhodnutí nárok na refundáciu všetkých zaplatených súm nad rámec žalobného návrhu, čo je v rozpore so základnou zásadou španielskeho procesného práva, ktorou je zásada koherentnosti súdnych rozhodnutí (článok 218 ods. 1 LEC). Uplatňovanie španielskych procesných predpisov totiž bráni tomu, aby sa v súdnom rozhodnutí priznalo viac, než sa žiada v žalobe (v prejednávanom prípade by to malo za následok, že refundácia by nebola úplná), čo by mohlo brániť vysokej úrovni ochrany spotrebiteľa, ktorý by preto nepožíval v plnom rozsahu vysokú úroveň ochrany, ktorú ZFEÚ poskytuje spotrebiteľom.

- 13 V súvislosti s touto poslednou uvedenou otázkou Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) podal návrh na začatie prejudiciálneho konania (vec C-869/19) týkajúci sa dosahu vnútroštátnych procesných zásad, konkrétne dispozičnej zásady a zásady koherentnosti. Generálny advokát predniesol 15. júla 2021 návrhy v uvedenej veci, podľa ktorých „článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má z hľadiska zásady efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu vnútroštátnych procesných zásad, konkrétne dispozičnej zásady, zásady koherentnosti a zásady zákazu *reformatio in peius*, v dôsledku ktorých vnútroštátny súd rozhodujúci o odvolaní podanom bankou proti rozsudku, ktorým bolo časovo obmedzené vrátenie súm neoprávnene zaplatených spotrebiteľom na základe podmienky stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu, ktorá bola následne vyhlásená za neplatnú, nemôže nariadiť vrátenie uvedených súm v plnej výške“.